Dosarul nr. 2-12307/24

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

04 noiembrie 2025 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Central
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Petru Harmaniuc
Grefier Andreea Goreacii

examinând în sediul instanței, în ședință publică și în procedură contencioasă, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion ***** împotriva Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin detenție în condiții contrare art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale –

a c o n s t a t a t :

La 13 septembrie 2024, Ion ***** a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin detenție în condiții precare, contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului în sumă de 313 400 lei, precum și compensare cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a menționat că, s-a aflat în detenție în perioada anilor 2005 – 2020, unde a ispășit pedeapsa penală.

Pe parcursul detenției, reclamantul a depus plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 11 ocotmbrie 2022 s-a admis parțial plângerea condamnatului ***** Ion împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, ***** a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr.13 Chișinău, Penitenciarul nr. 6 Soroca, Penitenciarul nr. 11 Bălți, Penitenciarul nr. 17 Rezina, în total 1 366 zile. Cu titlu de despăgubire, s-a acordat condamnatului ***** Ion, suma de bani în mărime de 68 300 lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor. În rest plângerea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2023 s-a respins recursul administrației instituției penitenciare nr. 15 Cricova, s-a admis recursul declarat de avocatul Alexei Croitor, în interesele condamnatului ***** Ion, s-a casat parțial încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022, în partea respingerii capătului de cerere înaintat împotriva

Penitenciarului nr. 15 Cricova și încasării sumei de 68 300 lei din bugetul de stat și în această parte cauza s-a remis la o nouă rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 17 octombrie 2023 s-a admis parțial plângerea înaintată de ***** Ion, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul ***** Ion, a fost deținut în Penitenciarul nr.15 Cricova, în perioadele din 16 iulie 2015 – 03 septembrie 2015, 10 septembrie 2015 – 30 mai 2017, 31 mai 2017 – 07 iunie 2017, 15 iunie 2017 – 07 septembrie 2017, 21 septembrie 2017 – 15 martie 2018, 22 martie 2018 – 24 iunie 2020, o perioadă de 1 768 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale. S-a explicat lui ***** Ion, că este în drept să se adreseze cu acțiune separată în procedura contencioasă în vederea reparării prejudiciului cauzat pentru condiții precare de detenție care contravin prevederilor art. 3 CEDO, pentru perioada de 1 768 zile, care a fost deținut în Penitenciarul nr.15 Cricova și perioada de 1 366 zile, care a fost deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău, Penitenciarul 6-Soroca, Penitenciarul 11 Bălți și Penitenciarul nr.17 Rezina, constatate prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022 și menținută în parte prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2023.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2024 s-au respins ca nefondate recursurile directorului Penitenciarului nr. 15 Cricova comisar șef de justiție, Ghenadie Morozan și avocatului Alexei Crotitor în interesele petiționarului ***** Ion și menținută fără modificări încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 17 octombrie 2023.

Menționează că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022 s-a constatat faptul că, reclamantul, a fost deținut în condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția 1 366 zile, în Penitenciarul nr.13 Chișinău, Penitenciarul 6 Soroca, Penitenciarul 11 Bălți și Penitenciarul nr.17-Rezina și prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 17 octombrie 2023 s-a constatat detenția în Penitenciarul nr. 15-Cricova, o perioadă de 1 768 zile, în total s-a deținut în condiții precare 3 134 zile.

Solicită reclamantul Ion ***** încasarea din contul bugetului public național a despăgubirii pentru prejudiciul cauzat în urma condițiilor de detenție precare, contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale, în sumă de 313 400 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată din contul bugetului de stat (f. d. 3 – 40).

La 23 ianuarie 2025, reclamantul prin intermediul avocatului Alexei Croitor a depus cerere de concretizare, prin care a suplinit cercul participanților la proces, cu indicarea în calitate de pârât și a Ministerului Justiției, menținând solicitarea încasării sumei de 313 400 lei din contul bugetului public național, indicând modul de calcul al acesteia, (f. d. 53 – 55).

La 27 noiembrie 2024, Ministerul Finanțelor, prin intermediul Secției evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a depus referința prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată, menționând că, ministerele sunt organe centrale de specialitate ale statului, iar în subordinea acestora pot fi create autorități administrative, inclusiv agenții, care sunt persoane juridice de drept public și dispun de autonomie administrativă, financiară și decizională.

A menționat că, Ministerul Justiției coordonează și exercită controlul activității

Administrației Naționale a Penitenciarelor, elaborează și promovează politica statului în domeniul sistemului administrației penitenciare, precum și exercită alte atribuții în condițiile legii.

Administrația Națională a Penitenciarelor, este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Justiției, cu forma de organizare juridică - agenție, care exercită atribuțiile și implementează politica statului în domeniul punerii în executare a pedepselor penale cu închisoarea și detențiunea pe viață, a măsurii arestului preventiv, a sancțiunii arestului contravențional, precum și a măsurilor de siguranță aplicate persoanelor private de libertate.

Indică faptul că, în cauzele privind încălcarea art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale, pârât este statul, reprezentat de Ministerul Justiției, iar despăgubirile se achită din bugetul de stat gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției.

Prin urmare, concluzionează că reclamantul a formulat eronat pretenții față de Ministerul Finanțelor.

În altă ordine de idei, menționează că, obiectul acțiunii îl constituie compensarea prejudiciului moral pentru condiții de detenție în mai multe penitenciare în perioada anilor 2005 – 2020, pe o durată de 3 134 zile, în acest context, atrage atenția asupra faptului că examinarea plângerilor care vizează încălcarea art. 3 din CEDO au o reglementare specială, și pretențiile reclamantului formulate în cererea de chemare în judecată urmează a fi examinate prin prisma și în concordanță cu cuantumul expres prevăzut de lege pentru acest gen de situații, astfel încât nivelul de despăgubire să fie rezonabil și proporțional.

Or, potrivit art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3) din Codul de procedură penală, instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente.

Prin urmare, rămâne la discreția judecătorului în determinarea mărimii acordate pentru prejudiciul suportat, luându-se în considerație toate circumstanțele de drept și de fapt care au dus la înaintarea pretențiilor de către condamnat, iar la caz reclamantul ***** Ion nu a justificat cu argumente pertinente cuantumul despăgubirilor solicitate în sumă de 313 400 lei pentru compensarea prejudiciului moral.

Solicită respingerea pretențiilor înaintate de către ***** Ion ca fiind îndreptate față de un pârât necorespunzător (f. d. 46 – 50).

Prin încheierea protocolară din 23 ianuarie 2025, s-a antrenat în proces în calitate de copârât Ministerul Justiției (f. d. 71 – 72).

Ministerul Justiției, prin referința depusă în ședința de judecată din 03 aprilie 2025, a susținut că pretențiile reclamantului ***** Ion sunt neîntemeiate, contrar prevederilor art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală

Or, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

La caz a menționat că, partea reclamantă la 13 septembrie 2024, peste un an de la constatare și peste 4 ani de la eliberarea din locul de detenție, a depus acțiune civilă în vederea încasării prejudiciului pentru condiții precare de detenție, în sumă de 313 400 lei, și a

cheltuielilor de judecată, fără indicarea pentru care perioadă și fără motivarea de fapt și de drept.

Adică nu pe parcursul detenției, nu în timpul ispășirii pedepsei, nu pentru perioada deținerii în condiții precare în calitate de deținut, ci după executarea pedepsei, eliberarea din Penitenciar și trecerea unei perioade mari de timp.

De asemenea, Ministerul Justiției solicită ca la baza constatării netemeiniciei cererii de chemare în judecată să fie avută în vedere și poziția Ministerului Finanțelor, care a menționat corect că plângerile privind încălcarea art. 3 CEDO sunt reglementate printr-o procedură specială prevăzută de art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală.

Totodată, a atras atenția asupra circumstanțelor esențiale ale cauzei care justifică respingerea acțiunii, și anume: reclamantului ***** Ion i-a fost redusă pedeapsa și a fost eliberat înainte de termen (a executat pedeapsa începând din 2005 până în anul 2020); la momentul încheierii Judecătoriei Chișinău din 17 octombrie 2023 și al deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2024, acesta nu mai era deținut și nu mai avea calitatea de condamnat.

Mai indică faptul că, examinarea condițiilor de detenție ține de competența instanței penale, iar legislația nu prevede posibilitatea adresării în instanța civilă pentru persoanele eliberate din detenție.

De asemenea, de către Curtea de Apel Chișinău s-a stabilit că, reclamantul a fost deținut în condiții precare în perioada 2015 – 2020 în calitate de condamnat, aceste condiții depășind nivelul inevitabil de suferință și încălcând art. 3 CEDO, însă mecanismul compensator aplicat a fost adecvat și suficient.

Susține că, potrivit art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală, în cazul în care sunt constatate circumstanțele prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei conform alin. (4), iar pentru perioada rămasă de executare a pedepsei acordă despăgubiri bănești în favoarea condamnatului, în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care acesta a suferit încălcarea condițiilor de detenție, inclusiv costurile și cheltuielile aferente.

Totodată, potrivit alin. (6), în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), prevenții sunt despăgubiți în conformitate cu art. 385 alin. (5) și (6) sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă. alin. (6), în cazul prevenirii (prevenților), despăgubirea se acordă în conformitate cu art. 385 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă.

Ministerul consideră că reclamantul a obținut deja o satisfacție efectivă prin actele judecătorești anterioare, astfel încât nu mai poate fi aplicat mecanismul compensator în modul solicitat de acesta pentru 3 314 zile x 2 unități convenționale (100 lei), ceea ce constituie 313 400 lei, în condițiile în care a fost eliberat din detenție, ținând cont de faptul că termenul de executarea pedepsei s-a finisat, instanța neputând a se expune în privința încasării despăgubirii bănești, or încasarea mijloacelor bănești cu titlu de despăgubire se dispune doar în privința perioadei rămase.

Totodată, și pretențiile privind cheltuielile de asistență juridică poartă un caracter formal, fiind lipsite de suport probator și temei de drept (f. d. 77 – 80).

În ședința de judecată reclamantul și reprezentantul acestuia, avocatul Alexei Croitor au susținut acțiunea și au solicitat admiterea acesteia pe motivele invocate.

Pârâții Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției în ședința de judecată nu au delegat niciun reprezentant, însă prin referințele depuse și-au expus poziția asupra pretențiilor deduse judecății, solicitând totodată examinarea cauzei în lipsa lor.

Instanța reține că pârâții au fost legal înștiințați despre locul, data și ora ședinței de judecată, iar neprezentarea acestora nu a fost însoțită de motive care să justifice amânarea cauzei.

Având în vedere prevederile art. 205 alin. (4) și art. 206 alin. (1), (5) din Codul de procedură civilă, neprezentarea participanților la proces legal citați nu împiedică examinarea cauzei, iar părțile au dreptul să solicite examinarea cauzei în lipsa lor, motiv pentru care instanța a constat lipsa impedimentelor pentru examinarea cauzei în absența participanților la proces.

Examinând cererea de chemare în judecată, argumentele referinților și lucrările dosarului în raport cu prevederile legale ce guvernează spața, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial acțiunea, din următoarele motive.

În ședința de judecată s-a constatat și din actele cauzei rezultă că, ***** Ion a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 noiembrie 2006 pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. e) și f) și art. 145 alin. (3) lit. h) din Codul penal, cu aplicarea prevederilor art. 84 din Codul penal, stabilindu-i-se pedeapsa de 25 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip închis.

Sentința a fost menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2007.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01 aprilie 2008 a fost declarat inadmisibil recursul ordinar declarat de condamnat împotriva sentinței.

Ulterior, în urma admiterii recursului în anulare prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2010, au fost casate parțial sentința Judecătorie Rîșcani, mun. Chișinău din 24 noiembrie 2006, decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 15 mai 2007 și decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 01 aprilie 2008, fiind pronunțată o nouă hotărâre prin care s-a constata vinovăția lui ***** Ion pentru aceleași infracțiuni, cu aplicarea prevederilor art. 84 alin. (1) din Codul penal și stabilirea unei pedepse definitive de 22 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis.

Tot din actele cauzei instanța constată că, reclamantului pe parcursul executării pedepsei, a fost deținut în mai multe instituții penitenciare, iar în temeiul cererilor formulate împotriva administrației instituțiilor penitenciare, au fost examinate condițiile în care acesta și-a executat pedeapsa.

Astfel, instanța constată că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022, pronunțată în temeiul art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală, a fost admisă parțial plângerea formulată de condamnatul ***** Ion împotriva administrației instituțiilor penitenciare.

Prin acest act judecătoresc s-a constatat că, reclamantul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale în cadrul Penitenciarului nr. 13 Chișinău, Penitenciarului nr. 6 Soroca, Penitenciarului nr. 11 Bălți și Penitenciarului nr. 17 Rezina, pe o durată totală de 1 366 zile, în timp ce pretențiile referitoare la condițiile din Penitenciarul nr. 9 Pruncul, Penitenciarul nr. 15 Cricova și Penitenciarul nr. 16 Pruncul au fost respinse ca neîntemeiate, nefiind constatate încălcări.

Cu titlu de despăgubire, s-a acordat condamnatului ***** Ion suma în mărime de 68 300 lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor (f. d. 8 – 13).

Ulterior, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2023, s-a admis recursul declarat în interesele condamnatului, declarat de avocatul Alexei Croitor, fiind casată parțial

încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022 în partea ce ține de respingerea pretențiilor referitoare la Penitenciarul nr. 15 Cricova și a capătului privind încasarea sumei de 68 300 lei din bugetul de stat, dispunând rejudecarea cauzei în această parte în aceeași instanță, dar în alt complet de judecată (f. d. 14 – 25).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 17 octombrie 2023, pronunțată în temeiul art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală, ca urmare a casării încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022 prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2023, în partea ce ține de respingerea pretențiilor referitoare la Penitenciarul nr. 15 Cricova și a capătului privind încasarea sumei de 68 300 lei din bugetul de stat, s-a constatat că ***** Ion a fost deținut în Penitenciarul nr. 15 Cricova, în perioadele din 16 iulie 2015 – 03 septembrie 2015, 10 septembrie 2015 – 30 mai 2017, 31 mai 2017 – 07 iunie 2017, 15 iunie 2017 – 07 septembrie 2017, 21 septembrie 2017 – 15 martie 2018, 22 martie 2018 – 24 iunie 2020, în total 1 768 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale.

Totodată, s-a explicat lui ***** Ion dreptul de a se adresa cu acțiune separată în procedura contencioasă în vederea reparării prejudiciului cauzat pentru condiții precare de detenție care contravin prevederilor art. 3 CEDO, atât pentru perioada de 1 768 zile în Penitenciarul nr. 15 Cricova, cât și pentru perioada de 1 366 zile în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 6 Soroca, Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr. 17 Rezina, constatate prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022, menținută în parte prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 mai 2023 (f. d. 26 – 34).

Ulterior, examinând recursurile declarate de directorul Penitenciarului nr. 15 Cricova și de avocatul în interesele petiționarului ***** Ion, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, prin decizia din 20 mai 2024, a constatat că încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 17 octombrie 2023 este legală și întemeiată, a respins ca nefondate recursurile declarate și a menținut fără modificări încheierea instanței de fond, decizia fiind irevocabilă (f. d. 35 – 40).

***** Ion solicită repararea prejudiciului cauzat prin detenție în condiții precare, contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului în sumă de 313 400 lei.

În conformitate cu prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată.

Articolul 118 alin. (1) din același Cod prevede că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu prevederile art. 130 alin. (1) – (3) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.

În conformitate cu art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.

Potrivit art. 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Potrivit art. 16 alin. (1) lit. g) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

În materia protecției demnității și integrității persoanei aflate în custodia statului, normele dreptului intern urmează a fi interpretate și aplicate în concordanță cu exigențele Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Potrivit art. 3 din Convenție, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

În același sens, reglementarea internă este prevăzută de art. 473^4 din Codul de procedură penală, care stabilește mecanismul de evaluare și compensare a încălcărilor art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale.

Din materialele cauzei rezultă că reclamantul ***** Ion și-a întemeiat acțiunea pe încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022 și 17 octombrie 2023, prin care s-a constatat, cu caracter definitiv, că acesta a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 6 Soroca, Penitenciarul nr. 11 Bălți, Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr. 15 Cricova, pe o durată totală de 3 134 zile.

Prin urmare, existența încălcării este stabilit cu autoritate de lucru judecat, obiectul judecății constituindu-l exclusiv stabilirea întinderii despăgubirii bănești datorate reclamantului pentru perioada în care a fost deținut în condiții incompatibile cu standardele minime ale demnității umane.

În aplicarea acestor dispoziții, instanța reține că evaluarea condițiilor de detenție se face în mod concret, ținând cont de efectele cumulative ale acestora, de durata detenției și de caracteristicile individuale ale persoanei deținute.

Totodată, potrivit art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală, În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Instanța reține că, în cauza reclamantului, mecanismul prevăzut de lege a fost inițial aplicat, însă încheierea prin care s-a stabilit despăgubirea a fost casată parțial de instanța de apel, cauza fiind remisă spre rejudecare sub aspectul întinderii încălcării și al despăgubirii, fiind ulterior stabilită întreaga perioadă de detenție în condiții necorespunzătoare.

În aceste condiții, instanța apreciază că prejudiciul suferit de reclamant urmează a fi evaluat în ansamblu, pentru întreaga perioadă constatată.

De asemenea, instanța reține că despăgubirea acordată trebuie să constituie o satisfacție justă și rezonabilă pentru prejudiciul suferit, fără a conduce la o îmbogățire nejustificată și fără a depăși scopul compensator al acesteia.

Prin urmare, instanța va stabili cuantumul despăgubirii în mod echitabil, ținând cont de durata totală a detenției în condiții necorespunzătoare, de natura și gravitatea încălcării, precum și de reperele stabilite de legislația națională și jurisprudența relevantă în materie.

Instanța ține cont și de orientările desprinse din practica judiciară națională în cauze similare, unde despăgubirea este determinată prin raportare la durata detenției în condiții necorespunzătoare, fiind necesar a se evita atât acordarea unei sume simbolice, cât și a uneia excesive.

În acest sens, instanța reține că, reclamantul a fost deținut în condiții contrare art. 3 din CEDO pe o durată totală de 3 134 zile, dintre care 1 366 zile în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 6 Soroca, Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr. 17 Rezina, precum și 1 768 zile în Penitenciarul nr. 15 Cricova.

În ceea ce privește suma solicitată, instanța reține că reclamantul a cerut 313 400 lei pentru perioada de 3 134 zile în care a fost deținut în condiții contrare art. 3 CEDO.

Potrivit art. 473^4 alin. (5) din Codul de procedură penală, legea nu stabilește o sumă fixă pentru fiecare zi, ci doar un maxim, ceea ce înseamnă că instanța trebuie să stabilească despăgubirea în mod echitabil, în funcție de fiecare caz.

Astfel, suma nu poate fi calculată automat doar în funcție de numărul zilelor, ci trebuie stabilită ținând cont de durata detenției, de gravitatea încălcării și de scopul despăgubirii.

Instanța reține că pentru perioada de 3 134 zile de detenție în condiții neconforme cu demnitatea umană este justificată acordarea unei despăgubiri morale reale.

Totodată, instanța ține cont și de practica altor instanțe în cauze similare.

În aceste condiții, instanța consideră că suma de 100 000 lei este una echitabilă și suficientă pentru a compensa prejudiciul suferit de reclamant, iar în rest pretențiile vor fi respinse ca neîntemeiate.

Instanța ia în vedere susținerile Ministerului Finanțelor potrivit cărora acțiunea ar fi îndreptată împotriva sa ca pârât necorespunzător, însă se reține că acțiunea reclamantului a fost concretizată și îndreptată inclusiv împotriva Ministerului Justiției, or încasarea s-a solicitat a fi dispusă de la bugetul public național.

Corespunzător, obligația de reparare a acestuia revine statului, iar gestionar al bugetului de stat este Ministerul Finanțelor.

Prin urmare, participarea ambelor autorități – Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției – corespunde cadrului legal aplicabil, iar eventualele obiecții privind indicarea inițială a pârâtului au fost înlăturate în cursul procesului.

În aceste condiții, instanța concluzionează că susținerile privind indicarea unui pârât necorespunzător sunt lipsite de temei și nu pot constitui motiv de respingere a acțiunii.

Cu privire la argumentele Ministerului Justiției referitoare la inadmisibilitatea acțiunii prin prisma termenelor prevăzute de art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, instanța reține că acestea sunt neavenite.

Din actele cauzei rezultă că reclamantul nu a omis termenul prevăzut de lege, ci dimpotrivă, a parcurs procedura specială reglementată de art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală, obținând constatarea încălcării drepturilor sale.

Astfel, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 11 octombrie 2022 s-a constatat detenția acestuia în condiții contrare art. 3 CEDO pentru o perioadă de 1 366 zile în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 6 Soroca, Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr. 17 Rezina, iar prin încheierea din 17 octombrie 2023 s-a constatat detenția în Penitenciarul nr. 15 Cricova pentru o perioadă de 1 768 zile.

Totodată, prin încheierea din 17 octombrie 2023, instanța i-a explicat expres reclamantului dreptul de a se adresa cu acțiune separată în procedura contencioasă pentru repararea prejudiciului cauzat prin detenția în condiții necorespunzătoare.

În aceste condiții instanța reține că acțiunea civilă nu reprezintă o ocolire a procedurii speciale, ci o continuare a acesteia, în vederea obținerii unei despăgubiri efective.

De asemenea, instanța apreciază că termenul de depunere a acțiunii nu poate fi raportat exclusiv la momentul eliberării din detenție, dar cel târziu la data rămânerii definitive a hotărârii de constatare a încălcării, respectiv 20 mai 2024, moment de la care dreptul reclamantului la despăgubire a devenit efectiv și determinat.

Prin urmare, cererea de chemare în judecată depusă la 13 septembrie 2024 este formulată într-un termen rezonabil, iar argumentele privind inadmisibilitatea acțiunii sunt neîntemeiate.

Instanța respinge și argumentul potrivit căruia reclamantul ar fi beneficiat deja de o satisfacție efectivă, care ar exclude acordarea unei despăgubiri suplimentare.

Or din actele cauzei rezultă că soluția inițială prin care s-a stabilit despăgubirea a fost casată parțial de instanța de apel, cauza fiind remisă spre rejudecare, iar ulterior a fost stabilită întreaga perioadă de detenție în condiții necorespunzătoare.

Prin urmare, instanța constată că argumentele invocate de pârâți nu sunt de natură să conducă la respingerea acțiunii, acestea fiind contrazise de circumstanțele stabilite în cauză și de cadrul legal aplicabil.

Cât privește solicitarea reclamantului cu privire la compensare cheltuielilor de judecată, instanța reține următoarele.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de proedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Instanța observă că, deși reclamantul a solicitat compensarea cheltuielilor de judecată, acesta nu a indicat cuantumul acestora și nu a prezentat probe care să confirme suportarea lor, cum ar fi acte privind plata onorariului avocatului sau alte cheltuieli.

În aceste condiții, instanța constată că pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată nu poate fi admisă.

În conformitate cu art. art. 94, 236, 238-241 și art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată –

h o t ă r ă ș t e :

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Ion *****.

Se încasează din contul bugetului de Stat gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ion *****, IDNP *****, domiciliat în mun. Chișinău, str. *****, 41, ap. 41, suma de 100 000 (una sută mii) lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin detenție în condiții contrare art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și libertăților fundamentale, pentru perioada de 1 366 zile în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 6 Soroca, Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr. 17 Rezina, precum și pentru perioada de 1 768 zile în Penitenciarul nr. 15 Cricova.

În rest, cererea de chemare în judecată se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,
Judecător **Petru Harmaniuc**